

Het Landhuisje aan de Naaldwijkse Vaart werd een Rijksmonument

Een opvallende woning met fraaie Amsterdam School details

In de rubriek 'De Westlander en zijn moNument' staan karakteristieke en herkenbare bouwwerken in Westland centraal. Zowel het verleden als het heden worden in deze artikelen belicht; vandaar 'moNument'. Architect Aart Claus ontwierp 2 woningen en een politiebureau met brandweerkazerne in Westland. Een verkorte versie van dit artikel stond in Het Hele Westland van 27 februari 2019.

door Piet van der Valk

De eerste Westlandse woning die architect A. Claus in 1925 ontwierp moet in Monster staan, zie verder onder architect. De tweede woning was het bekende landhuisje te Naaldwijk. De opdrachtgever van deze woning was Jan Steenks 1899-1981, (zie foto rechts). Hij was de betaalmeester van de Naaldwijkse Coöp. Fruit en Groenteveiling. Hij kon het kavel aan de 's-Gravensandseweg van het veilingbestuur kopen. Het bewuste kavel bleef over nadat de zijtak aan de Naaldwijkse Vaart incl. brug en kademuren waren aangelegd. Deze verbinding was nodig, om per tuindersschuit de nieuwe veiling te kunnen bereiken. Jan was de oudste zoon van Gerard Steenks gehuwd met Johanna Petronella van der Mark,

hij had twee oudere zussen en een jongere broer. Toen Jan en zijn vrouw Adriaantje Anna Bénard geboren in Den Haag 1900-1992, (zie foto links), in 1928 hun nieuwe woning betrokken, was ook de bouw van de nieuwe veiling in een afrondende fase gekomen. Het stel was medio maart 1923 getrouwd en zou kinderloos blijven. Het totale bouwproces bij de groenteveiling stond onder leiding van architect A.G.W. Adriaan Dessing. Jan heeft waarschijnlijk bewust voor een andere architect gekozen, om daarmee integer in beide processen te kunnen blijven sturen.

Verkiezing tot Betaalmeester

In de Westlandse Courant van 29 nov 1922 lezen we nog een interessant verslag van de verkiezing van Jan Steenks tot betaalmeester. De verkiezing ging tussen de heren J. Steenks en P. van Tuinen. Op een van de vragen van dhr. W van Geest, vraagt hij 'of er ook katholieken onder de sollicitanten waren, daar hij, waar "Westland" is een neutrale vereeniging, dan ook gaarne een katholiek op de voordracht zou hebben gezien'. De voorzitter antwoordt dan als volgt. 'Ik weet niet of alle sollicitanten hun geloof of politieke richting hebben opgegeven, doch gelooft niet dat er een katholiek bij was; persoonlijk kon het hem echter ook volstrekt niet schelen wat de sollicitanten waren, of welke richting de te benoemen persoon is toegedaan, als wij hem maar goedvinden als betaalmeester'. Jan was al 5 jaar onder de voormalige betaalmeester werkzaam bij de veiling en werd met 82 stemmen voor hem en 47 voor dhr. Tuinen als betaalmeester gekozen.

Vlnr.
Betaalmeester
Steenks, C.
Beijer, Simonet
Dijkshoorn,
onbekend, D.
Daenen,
onbekend.

Foto Gerard
Beijer.

Amsterdamse school

Het landhuisje werd in de stijl van de Amsterdamse School opgetrokken. Het maakt en maakte een sterke indruk, mede door de locatie waar het in 1928 werd gebouwd. De stijl-link met de Amsterdamse School heeft de woning te danken aan de uitbouw aan de voorzijde, die de vorm kreeg van de boeg van een schip met bijzonder kozijnvormen. Maar ook de hoofdvorm, de detaillering, het opvallende horizontale glas in lood raam van de woonkamer in zuidwest gevel en het prachtige interieur, waren bepalend. De bestektekening en de uitvoering verschillen overigens in dit verband van elkaar, met name de raampartij op de verdieping in de uitbouw. Ook de invloed van Frank Lloyd Wright is voelbaar, zeker wanneer we de onderlinge verbinding tussen de verschillende massa's en de flauw hellende en overkragende dakschilden bekijken. Het huis is vrij gelegen, twee gevels zijn zowel op de zon als op het water van de Naaldwijkse Vaart gericht.

uitbouw voorgevel

foto PvdV

De voorzijde ligt aan de vroegere doorgaande weg van Naaldwijk naar 's Gravenzande. Het ontwerp, gedateerd december 1926, is van de hand van de Haagse architect Aart Claus. Hij werkte toen vanuit

een eigen bureau, dat gevestigd was aan de Koningin Emmakade 5a. Het landhuis staat er nog goed bij en is nagenoeg in de oorspronkelijke staat. Tegen de achtergevel aan zuidzijde werd later

rechter zijgevel

foto PvdV

een te opvallende witte serreachtig uitbouw gezet. Doordat bouwen in de jaren dertig relatief goedkoop was, lieten Westlanders, waaronder ook veel tuinders, hun nieuwe woonhuis optrekken in een architectuurstijl, zoals dat ook in de grote steden in de mode was. Gelukkig staan er nog 'n redelijk aantal van dergelijke woningen in de verschillende Westlandse dorpen. Toen het echtpaar Steenks de woning wilde verlaten, werd deze in 1961 verkocht aan Cor Disselkoen, exporteur uit de Lier. De zoon

Glas in loodraam in de westgevel of rechter zijgevel

foto PvdV

van Cor sr., zoon Nico Disselkoen ging er wonen. Hij trad het jaar daarop met mevr. Lia van der Snoek in het huwelijk. De woning werd in 2000 verkocht aan de huidige bewoners.

Architect A. Claus

Over deze Haagse architect is niet zo veel bekend. Maar uit de archieven van het voormalig Nederlands Architectuur Instituut weten we dat zijn roepnaam Aart was. Hij werd geboren op 2 oktober 1900 en kwam te overlijden op 24 september 1975. Verder zijn er ook nog twee werken in Monster van hem bekend, een woonhuis aan het Wegje te Monster en het voormalige politiebureau en brandweerkazerne uit 1931 aan de Burgemeester Kampschoerstraat. Middels een advertentie in de Westlandse Courant van 25 juli 1925 werd door de architect A. Claus bekend gemaakt dat een woning voor de heer C. J. Vahl zou worden aanbesteed. Hierop konden geïnteresseerden inschrijven, door bestek en tekening bij hem voor 2,50 gulden te bestellen. Indien u als lezer weet waar deze woning werd gebouwd, stellen wij het bijzonder op prijs indien U ons middels onderstaand e-mailadres wilt informeren.

Verder was hij vooral actief in Den Haag en bekend onder de architecten die de Nieuwe Haagse School aanhingen. Dat komt

Aanbesteding
Het bouwen van een
Woonhuis aan het Wegje
te Monster ten behoeve
van den Heer C. J. VAHL
Bestek en tekening à f 2.50
verkrijgbaar bij den Architect
A. **CLAUS**, Goudenregenstraat
201, Den Haag. 2564

*Appartementen aan de Merkusstraat te Den Haag
foto internet Nieuwe Haagse School club*

onder andere naar voren bij de Haagse portiekwoningen aan de Merkusstraat 142 tot 190. Deze portiekwoningen werden door hem ontworpen in de periode 1926-1927. Architect Aart Claus liet geen mogelijkheid onbenut om zijn rechtlijnige baksteen-architectuur te verlevendigen met elementen van de Amsterdamse School. De portiektraveeën in de gevelwand aan de Merkusstraat zijn verdiept, waarmee enkele woningen konden worden voorzien van erkers en loggia's met golvend gemetselde borstweringen. De toepassing van buitenruimtes aan de straatzijde was toen nog niet gebruikelijk.

Politiebureau en Brandweerkazerne

Het door architect Aart Claus in 1929 ontworpen politiebureau en brandweerkazerne, staat op de kruising van de dr. van den Brinkstraat en de burgmeester Kampschoerstraat te Monster. Het werd daar in de jaren 1930-1931 gebouwd. Het complex is er overigens niet zonder slag of stoot gekomen. De uitvoering van het werk werd medio maart 1930 voor 32.000 gulden, aan de heer H. van der Heul uit Rijswijk opgedragen. Februari 1931 meldde de Westlandse Courant echter, dat het raadslid de heer Onderwater een vraag aan B&W stelde, waarom architect Claus uit Den Haag niet werd betaald voor het werk dat hij had verricht? Het antwoord aan de advocaat van architect A. Claus luidde, B&W van Monster had geen opdracht gegeven. Wel had de gemeente-opzichter de heer Franke met medeweten

Politiebureau en brandweerkazerne te Monster

foto Google Earth

van B&W de heer Claus gevraagd hem te helpen bij het vervaardigen van de tekeningen. Het werd iedereen toch wel duidelijk dat de heer Claus veel meer werk had geleverd dan het aanvankelijk leek. Ook had de heer Claus notabene nog extra werkzaamheden voor het gemeentehuis verricht. De heer Onderwater concludeerde nog tijdens die vergadering dat de heer Franke zich vergaloppeerd had en adviseerde B&W, deze zaak in de minne te schikken met de architect. De Westlandse Courant van 5 augustus berichtte dat B&W tot een vergelijk met de architect was gekomen, zodat de raad op 3 leden na kon instemmen met het bereikte akkoord. In 1990 werd het complex door Arcade, de lokale woningbouwvereniging, verbouwd tot een appartementencomplex met 7 wooneenheden.

Status

Tot slot werd 'het Landhuisje te Naaldwijk', zoals dat op originele tekening staat, op 22 mei 2006 als Rijksmonument onder nummer 516155 in het Rijksregister opgenomen. Het gebouw van het voormalige politiebureau en Brandweerkazerne, werd op 22 juli 2009 aangewezen als gemeentelijk monument van de gemeente Westland.

Wilt u reageren dit artikel of bent u bezitter of bewoner van een monument? Mail dan naar pamvdvalk@gmail.com. Deze rubriek kwam tot stand in samenwerking met de Monumentencommissie van gemeente Westland. Bronnen: Internet, De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, het archief van het voormalig Nederlands Architectuur Instituut te Rotterdam, het boek Monumentaal Westland van het Genootschap Oud-Westland, Gerard Beijer en de huidige eigenaren.